

Noteringar från avelsträffen i Rättvik

Fredagen den 7/8 så hade SÄKs avelskommitté bjudit in till en avelskonferens i Rättvik. Först var det statsagronom emeritus Jan Philipsson som föreläste om avel på husdjur. Han är i dag pensionerad men hade tidigare en tjänst på SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet). Jan Philipsson hade en mycket intressant föreläsning som till stor del handlade om hur husdjursaveln utvecklats från 60 talet fram till i dag. Han var själv framgångsrik uppfödare av hopp- och dressyrhästar samt får.

Jan Philipsson berättade om de svenska mjölkoraserna som genom globalisering slås samman. Han förklarade även att det förutom i små populationer även finns inavelsproblem i stora populationer då många uppfödare "springer åt samma håll" och vill använda de bästa handjuren. Han menade att det är viktigt att ha kontroll på fertilitet och dödsorsaker i en population. När man använder importerade avelsdjur så menade han att det kan vara svårt att ha kontroll på allt och att det är lätt att man får med oönskade egenskaper. Givetvis så är det bra med import för att få en bredare avelsbas men man bör vara noggrann med vilka individer man tar in.

Jan Philipsson berörde ämnet arvbarhet som nu är aktuellt då vi diskuterar nya jaktprovsregler. Vi ställde frågan hur mycket snabbare avelsframsteg man får om man ökar arvbarheten från 5% till 10% genom att optimera de egenskaper som vi utvärderar. Han funderade en stund och kom sedan med svaret. Man ökar takten i avelsframstegen med mer än 100% blev svaret. Det var nog ett svar som vi borde ta oss en tankeställare över. Vi borde verkligen ställa oss frågan om de egenskaper som vi bedömer är arvbarhetsoptimerade?

Philipsson menade också att vi emellanåt bör ta oss en funderare på om vi avlar etiskt riktigt. Finns det risk för att vi blir fartblinda och inte riktigt inser vad vi håller på att skapa för djur genom vårt avelsintresse? Han gav exempel på köttrasen Belgien blue där uppfödarna gått för långt. På dessa köttdjur måste man använda kejsarsnitt för att ta ut kalvarna. Tävligen över att skapa de mest snabbväxande djuren gick ut över etiken. Vi bör kanske applicera detta på den jakthundavel som vi bedriver, och kanske fråga oss om det är en etiskt riktig och en effektiv jakthund som vi skapar genom vårt avelsarbete?

Han berättade också om hur han var med och tog fram tjurindex på 70 talet. Man avelsutvärderade viktiga egenskaper som ljuverform, spenlängd, fetthalt, proteinhalt. Tjurarnas avelsresultat jämfördes sedan mot medeltalet av alla tjurar som testats de senaste åren. Allt redovisades i ett index. Efterhand utvecklades indexformen till ett BLUP index där man även tog hänsyn till syskon och föräldrars resultat. Och man tog även fram ett härstamningsindex så att kalvarna fick ett beräknat index. Vi frågade om syskons betydelse. Jan Philipsson menade att det var bra att väga in resultaten av syskonens resultat men han underströk att om hanen själv hade bra prestanda så vägde det tyngre och givetvis om han också hunnit uppvisa egna avelsresultat så vara det detta som var avgörande. Han betonade också vikten av att då man jämför avelsresultat så skall man jämföra hundarna i samma årskull.

Philipsson belyste även vikten av att försöka nå kortare generationsintervall för att få snabbare avelsframsteg. Det var mycket i denna utmärkta föreläsning som vi direkt kan applicera på vår verksamhet inom SÄK och Jämthundklubben.

Sedan var det Eva Hertil, veterinär och ögonspecialist, som föreläste om olika ögonsjukdomar. Eva förklarade på ett bra sätt skillnaden på PRA och olika typer av katarakt. Katarakt kan var ärftligt men kan även vara skador eller påverkan från parasiter. För att konstera ärftlig PRA så behövs det flera kontroller av hunden. PRA är ett ressisivt anlag vilket gör att båda föräldrarna måste vara bärare för att sjukdomen skall bryta ut. Vi frågade om man vet hur stor förekomsten är men det kunde hon inte svara på då det var för få ögonlysta hundar. Jämthundklubben gjorde ju en webbundersökning förra sommaren där vi frågade jämthundsägare vilka sjukdomar som deras hundar varit drabbade av. Utifrån svaret på HD problem så fick vi ett känt referensvärde så man kan uppskatta andra sjukdomar, bland annat ögonsjukdomar. Därifrån så uppskattade vi att Jämthundrasen skulle ha ca 1% ögonsjukdomar. Vi frågade om detta kunde var relevant. Eva Hertil trodde kanske att detta kunde vara högre men då vi ögonlyser så få hundar så är det svårt att uppskatta problemen. Det förekommer säkert även en del naturlig utslagning genom att hundarna kanske inte skäller älg om de har dålig syn.

Sedan var det Annika Uppström som hade en föreläsning om SKKS regler för uppfödare. Även jordbruksverkets föreskrifter togs upp. Hon betonade vikten av att använda SKKs köpeavtal och att hundarna är veterinärbesiktigade vid försäljning. Detta för att man inte skall drabbats av dyra bakslag i efterhand.

Efter avelsträffen för uppfödare så var det möte för avelsrådgivarna i lokal och rasklubbar. Då var det Per Svensk som redogjorde för hittaälghund. Han visade olika listor och vi diskuterade en del möjligheter som vi har framöver. Från Jämthundklubben framförde vi önskemål om att få till ett härstamningsindex på egenskaperna under funktioen önskevalpen. Vi framförde även att vi önskade oss en webbaserad unghundsgranskning där vi varje år automatiskt kontaktar hundägarna och tar in uppgifter om hundens framsteg i skogen.

Gråhundklubben önskade en bättre kontakt med lokalklubbarnas avelsråd för att kommunicera listor och vilka hanar som rekommenderas. Vi ställde även frågan till SÄKs styrelse om när man skall verkställa det beslut som tagit vid möte med SKK att rasklubbarna skall ingå i en avelskommitté. Joel Olenäs förklarade att detta nu var sjösatt och att organisationen nu skall trimmas in.

Vi tackar SÄKs avelskommitté för en utmärkt avelsträff med intressanta föreläsare.

Jämthundklubbens avelskommitté.